

HALL CAINE

KRISTITTY

OSA 1

 SAGA
EGMONT

HALL CAINE

KRISTITTY

OSA 1

 SAGA
EGMONT

Hall Caine

Kristitty
Osa 1

SAGA Egmont

Kristitty - osa 1

Original title

The Christian

Cover image: Shutterstock

Teos on julkaistu historiallisena dokumenttina, jonka kieli kuvastaa julkaisuaikansa näkemystä.

Copyright © 2020 SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726311877

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

Ensimmäinen kirja.

ULKOMAAILMA.

I.

Toukokuun 9 p:nä aamulla v. 18 — seisoivat kolme tämän kertomuksen tärkeimmistä henkilöistä matkustajajoukossa »Tynwald»-laivalla, joka Man-saarella Douglasin laiturin luona keräsi höyryä lähteäkseen matkalle Liverpooliin. Yksi näistä oli vanha, seitsenkymmenvuotias pappismies, jonka kasvot olivat lempeät, täyteläiset, lapselliset; toinen oli nuori, kolmikymmenvuotias mies, myöskin pappi; kolmas oli noin parinkymmenen ikäinen tyttö. Vanhalla papilla oli valkea kaulahuivi, ja jokseenkin kulunut musta takki, jonka kuosi oli käytännössä noin parikymmentä vuotta sitten; nuoremmalla papilla oli pystykaulus, pitkä papinkauhtana ja kova, leveälierinen, nauhalla ja tupsulla koristettu hattu. He seisoivat keskikannella, ja kapteeni, joka tuli ulos hytistään noustakseen komentosillalle, tervehti heitä ohimennessään.

»Hyvää huomenta, herra Storm».

Nuori pappi vastasi tervehdykseen kumartaen hiukkasen ja kohottaen hattuaan.

»Huomenta, huomenta, pastori Quayle.»

Vanha pappi vastasi iloisesti: »Kas, hyvää huomenta, kapteeni, hyvää huomenta.»

Nyt seurasi tavalliset kysymykset ilmasta ja vastaukset niihin; sitten kapteeni sattui tulemaan juuri tytön eteen.

»Vai niin, tämä on siis pojantytär, eikö niin?»

»Niin on, tämä on Glory», sanoi pastori Quayle. Hän jättää nyt vanhan isoisan, kapteeni; minä olen tullut saatamaan häntä Peelistä asti, kuten näette.»

»Niin, niin, nuorella neidillä on maailma edessään — jalkainsa juuressa, pitäisi minun sanoa. Te näytätte iloiselta ja raittiilta kuin itse aamupuhde, neiti Quayle.»

Kapteeni lausui kohteliaisuutensa reippaasti naurahtaen ja jatkoi matkaansa komentosillalle. Neitonen oli kuunnellut häntä vain hetkisen ja vastasi kääntämällä kerran katseensa sinnepäin ja hymyillen. Hän näytti sekä silmin että korvin, kaikin tuntein ja aistein kiintyneen edessäolevaan maisemaan.

Aamu oli ihana ja keväinen, eikä kello ollut vielä yhdeksääkään, mutta aurinko oli jo korkealla Douglas Headin yläpuolella, ja sen säteet kimaltelivat satamassa nousuveden kohottamalla pienillä laineilla. Rattaita ajoi rämisten laivasillalle, matkustajia tulvaili laivakäytävälle ja sekä etu- että takakansi alkoi täytyä ahdinkoon asti.

»Voi, kuinka kaunista!» sanoi tyttö, enemmän itsekseen kuin tovereilleen, ja vanha pastori nauroi, kun tyttö oli niin ihastunut tuommoiseen jokapäiväiseen näkyyn. Sitten hän alkoi puhella vaatimattomaan tapaansa, sanoen kaikenlaista vähäpätöistä ja hyväntahtoista, viatonta kuin vuoristopuron lorina.

Neitonen oli keskinkertaista pitempi ja hänellä oli kullanpunertava tukka ja loistavat, suuret, tummanharmaat silmät. Toisessa silmässä oli ruskea pilkku, niin että ensi silmäyksellä näytti kuin hän olisi katsonut hiukan kieroon, sitten se näytti antavan hänen kasvoilleen vähän keimailevan ilmeen ja vihdoin se tuntui ilmaisevan ääretöntä voimaa ja intohimoa. Mutta eniten kiintyi huomio hänen kasvoissaan suuhun, joka oli hieman liian suuri kaunottarelle ja värähteli alituisen hermostuneesti. Kun hän puhui, hämmästytti kuulijoita hänen äänensä syvyys. Siinä oli jonkinmoista pehmeätä karkeutta, mutta se saattoi saada minkä värivivahduksen tahansa. Melkein kaikessa, mitä hän sanoi, oli tulista vilkkautta ja leikillisyyttä, ja

näytti aivan siltä kuin ruumis ja henki yhtäaikaa olisivat tahtoneet lausua lausuttavansa. Hän liikutti ruumistaan alati, ja seisoessaan samassa paikassakin muutteli hän jalkojaan yhtämittaa. Hänen pukunsa oli yksinkertainen, melkein huono, ja ehkä hiukan huolimaton. Hän näytti aina hymyilevän ja nauravan, ja kumminkin oli silmissä joskus kyyneleitäkin.

Nuori pappi oli runsaasti keskikokoinen, mutta vartalon omituinen ylevyys teki hänet pitemmän näköiseksi. Kun hän kohotti hattuaan tervehtiessään kapteenia, paljastui kaareva otsa ja leveä, lyhyttukkainen pää. Hänen nenänsä oli kaunis muodoltaan, leuka voimakas ja huulet täyteläiset, kaikki piirteet erittäin voimakkaat ja varmat niin nuoren miehen piirteiksi. Hänen ihonsa oli tumma, melkein mustahko, ja suurissa, kellertävän ruskeissa silmissä, joita pitkät silmäripset varjostivat, oli jotain mustalaismaista. Parta oli hyvin ajettu ja alaosa kasvoja näytti synkältä silmien loistavan tulen alla. Hänen käytöksessään oli jonkinmoista hillittyä epäröimistä; hän seiso i samassa paikassa liikkumatta ja melkein ollenkaan kohottamatta vaipunutta päätään. Hänen puheensa oli vakavaa ja tavallisesti hidasta sekä vaikeata, hänen äänensä oli voimakas ja täyteläinen.

Kello soi toisen kerran ja vanha pastori teki lähtöä rannalle.

»Pidättehän huolta tästä karkulaisesta, herra Storm, ja viette hänet vahingoittumattomana sairaalan ovelle?»

»Mielelläni.»

»Ja pidättehän häntä vähän silmällä siellä suuressa Babylonissa?»

»Jos hän vain sallii.»

»Niin, niin, kyllä tiedän; hän on epävakava kuin vesi ja vaikea pitää kiinni kuin tuulen puuska.»

Tyttö nauroi taas. »Sanokaa minua yksin tein vihuriksi tahi», vilkaisten nuoreen mieheen, »myrskyksi ¹ — Glory Sto — ooh!»

Pidättäen äkkiä hengitystään hän keskeytti sanan ennenkuin vallaton kieli oli sen lausunut ja nauroi uudestaan peittääkseen hämilläoloaan. Nuori mies hymyili väsyneesti ja tuskallisesti, mutta vanha pastori ei älynnyt mitään.

»Miksi ei! Se olisi varsin sopiva nimi sinulle ja sinä olisit sen rehellisesti ansainnut. Mutta Herra on laupias sellaisille luonteille, John. Hän ei pane heille kovempia koetuksia kuin he kestää voivat. Glorylla ei ole sanottavasti taipumusta uskontoon, kuten tiedätte.»

Neitonen käänsi pois katseensa ympärillä olevien vilkkaasta liikehtimisestä ja puhkesi leikin ja hellyyden sekaiseen nauruun.

»Joko taas! Sano nyt minua samalla jumalattomaksi, isoisä. Minä tiedän, mitä sinä tarkoitat. Mutta näyttääkseni, että minä en ole vannonut taivaalle mitään valaa, etten mene milloinkaan kirkkoon Lontoossa, siksi että sinä olet niin paljon minulle semmoista tyrkyttänyt Man-saarella, minä lupaan lähettää sinulle täydellisen ja tarkan kertomuksen herra Stormin ensimmäisestä saarnasta. Enkö minä nyt ole suloinen?»

Kello soi kolmannen kerran, höyrypilli kaikui lahden poikki, ja höyrylaiva odotti enää vain postilaukkuja. Astuen lähemmäksi laskusiltaa puhui vanha pastori nopeammin.

»Antoiko Anna-täti sinulle tarpeeksi rahaa, lapsi?»

»Tarpeeksi laiva- ja junalippuihin.»

»Eikö enempää! Se Anna on aina niin —.»

»Ole huoleti, isoisä. Naiset tarvitsevat niin vähän, otaksui Anna-täti. Ja paitsi sitä sairaanhoitajatar —.»

»Minä pelkään että sinusta tulee tuntumaan kovin yksinäiseltä siellä suuressa erämaassa.»

»Yksinäiseltä! Vaikka minulla on viisi miljoonaa naapureita!»

»Sinä tulet kaipaamaan vanhaa saartasi, Glory, ja minä jo puoleksi kadun —.»

»Jos minua huolet alkavat vähänkin painaa, isoisä, niin minä pistän pillit pussiin ja lähden pois kotiin.»

»Huomis-aamuna minä haeskelen koko talosta karkulaistani.»

Glory koetti nauraa iloisesti. »Portaita ylös, portaita alas, ja vihdoin hänen armonsa kamariin!»

»'Glory', minä tulen itkemään. 'Minne ihmeeseen tyttönen on mennyt? En ole kuullut hänen ääntään koko päivänä. Mikä kumma tätä vanhaa taloa vaivaa, kun se tuntuu niin kuolleelta'?»

Tytön silmät olivat täynnä kyyneleitä, mutta hän sai lempeästä leikillisyydestä ja sydämellisestä rakkaudesta värähtelevällä äänellä vaivaloisesti sanotuksi: »Mitä vielä, isoisä! Te unohdatte vallan koko Gloryn Lontoon-matkan ennenkuin kaksi päivää on koittanut. Joka aamu sinä puhdistelet riimukirjoituksiasi ja joka ilta pelaat shakkia Rakel-tädin kanssa ja joka sunnuntai sinä torut vanhaa Neilusta, kun hän alkaa torkkua kirkossa, — ja kaikki menee totuttuun tapansa.»

Postilaukut tuotiin laivaan, laskusillat vedettiin rannalle, ja vanha pastori kaivoi oikealla kädellään kellotaskustaan jotain, pitäen kelloa vasemmassa kädessään.

»Tässä» — läähätti hän ankarasti, ikäänkuin olisi juossut kovasti — »on äitisi pikku helmisormus.»

Tyttö veti kädestään velton, likaantuneen hansikkaan ja otti sormuksen vapisevilla sormilla.

»Hyvän äidin antama muisto on ihmeellinen taikakalu», sanoi vanha pastori John Stormille.

Nuori pappi kumarsi päätään.

»Siinä asiassa te olette samassa asemassa kuin Glorykin, — ette tekään enää voi muistaa äitiänne.»

»En — en.»

»Minä kyllä aion seurustella isänne kanssa, John, olkaa huoleti siitä. Ei kukaan voi ikipäiviksi suuttua poikaansa siksi vain, että tämä on valinnut kirkon eikä maailmaa. Ei ukko tarkoittanut kaikkea, mitä hän sanoi. Jättäkää hänet vain minun huostaani. Ellei tuo hupsu Chalse olisi pannut tuhmuuksia hänen päähänsä —.»

Höyrypiipun huokailu oli tauonnut, ja kesken rannalta kuuluvaa kohinaa kajahti ääni komentosillalta: »Kaikki rannalle!»

»Hyvästi, Glory! Hyvästi, John! Hyvästi molemmat!»

»Hyvästi, pastori», sanoi nuori pappi ja puristi kauan vanhuksen kättä.

Mutta tytön käsivarret kiertyivät vanhan miehen kaulaan. »Hyvästi rakas vanha isoisä, minua niin hävettää — surettaa — minä häpeän mennä — voi, hyvästi!»

»Hyvästi pikku mustalainen, pikku noita, oma karkulaiseni!»

»Jos sinä annat minulle semmoisia nimiä, täytyy minun sulkea sinun suusi. Vielä — kerran —.»

Ääni huusi: »Syrjemmälle!»

Nuori pappi veti tytön pois reelingin luota, ja laiva eteni hitaasti rannasta.

»Minä menen alas — ei, minä jään kannelle. Minä menen rannalle — minä en voi kestää tätä. Ei ole vielä liian myöhäistä. Ei, minä menen perään katsomaan vettä väylässä.»

Sillasta oli päästy, ja satama oli tyhjänä. Lokit leijailivat ylhäällä seuraten valkoista, kuohuvaa vettä, ja Douglas Head väistyi väistymistään taaksepäin. Pitkin pitkää rantalinjaa vilkuttivat matkustajien ystävät hyvästiänsä.

»Tuossa hän on — sillan päässä! Se on isoisä, hän vilkuttaa nenäliinallaan! Ettekö näe? Tuo punakirjava puuvillaliina! Jumala häntä siunatkoon! Kuinka liikuttava hänen pikku lahjansa oli! Hän on säilyttänyt sitä koko noiden vuosien ajan. Mutta minun silkkinen nenäliinani on liian kostea — se ei liehu ollenkaan. Lainatkaa minulle —. Ah kiitos! Hyvästi! Hyvästi! Hyv — —.»

Tyttö kumartui peräreelingin yli nojaten rintaansa siihen ja vilkutti nenäliinallaan niin kauan kuin laituria ja ihmisiä rannalla saattoi nähdä; ja kun ne hävisivät näkyvistä, tuijotti hän maata, kunnes se yhä enemmän ja enemmän hämärtyi ja sulii pilvien kanssa yhteen ja kunnes ei enää näkynyt mitään tuosta samasta maasta, jota hän oli katsellut joka päivä koko elämänsä ajan tähän hetkeen saakka.

»Tuo rakas, pikku saari! En minä koskaan huomannut, että se oli niin kaunis! Ehkä minä olisin voinut olla onnellinen sielläkin, jos vain olisin koettanut. Jos minulla vain olisi ollut yksikään toveri! Kuinka hupsu minä olen! Viisi vuotta olen toivonut pääseväni pois ja rukoillut, ja nyt! ... Se on *niin* kaunis, eikös ole? Aivan kuin vesilintu! Ja kun on siellä syntynyt ... rakas, pikku saari! Ja kaikki vanhat ihmiset siellä! Heille tulee niin ikävä nyt! Tulenkohan minä milloinkaan ... Minä menen alas. Tuuli käy kylmemmäksi, ja vesi tuolla perässä saattaa minun silmäni ... Hyvästi pikku lintunen! Minä palaan takaisin — minä ... Niin, älä pelkää, minä ...»

Nauru ja vilkas puhe, hilpeä leikillisuus ja tunteellisuus loppuivat vihdoin nyyhkytykseen, ja tyttö juoksi alas hytin portaita häviten näkyvistä. John Storm katseli hänen jälkeensä. Nuori pappi oli tuskin virkkanut sanaakaan, mutta hänen suuret ruskeat silmänsä olivat kosteat.

II.

Gloryn isä oli ollut pastori Qyualen ainoa poika, joka oli piispan kappalaisena piispanhovissa. Siellä hän oli tutustunut Gloryn äitiin, joka oli piispan rouvan kamarineitsyenä. Hän oli iloinen nuori ranskatar, jonka äiti oli nuoruudessaan kuuluisa ranskalainen näyttelijätär ja isä keisarikunnan aikuinen upseeri, joka ei ollenkaan tiennyt tyttärensä olemassaolosta. Vähän sen jälkeen kun Gloryn vanhemmat olivat menneet naimisiin, tarjottiin kappalaiselle hyvää lähetyssaarnaajan paikkaa Afrikassa, ja ollen harras kristitty hän suostui siihen pelkäämättä rannikolla raivoavia kuumetauteja. Mutta hänen nuori ranskalainen vaimonsa oli äidiksi tulemassa ja häntä kauhistutti elämä vieraassa maassa. Siitä syystä vei pappi hänet isänsä kotiin Peeliin sanoen hänelle hyvästi viideksi vuodeksi.

Pappi eli neljä vuotta, ja sillä ajalla he kirjoittivat muutamia kirjeitä toisilleen. Mies lähetti viimeiset käskynsä Southamptonista: »Jos se on poika, anna hänelle nimeksi Johannes (evankelistan mukaan), mutta jos se on tyttö, nimitä hänet Gloryksi.» Ensimmäisen vuoden lopulla äiti kirjoitti: »Lemmikkimme on saanut ensimmäisen lyhyen mekkonsa. Et voi kuvitella herttaisempaa olentoa. Hänen pienet, suloiset, paljaat käsivartensa, hänen kaulansa ja pienet pyöreät hartiat! Tiedäthän, että hän on punatukkainen tyttö — punakiharainen! Hänen silmänsä ovat niin suuret ja loistavat! Ja entäs hänen suunsa, hänen leukansa ja pienoiset, punertavat varpaat! Minä en käsitä kuinka voisin elää näkemättä häntä alinomaa!» Neljännen

vuoden loppupuolella tuli isän viimeinen kirje: »Rakas vaimoni, tämä ero on katkeraa, mutta Jumala on sen tahtonut, emmekä me saa unohtaa, että mahdollisesti saamme elää koko elämämme erossa.» Seuraava kirje oli Englannin konsulilta Gaboon Riveristä; se sisälsi ilmoituksen hurskaan lähetyssaarnaajan kuolemasta.

Pastori Quaylen talouteen kuului hän itse ja kaksi naimatonta tyttäret, mutta se oli liikaa vilkkaalle, nuorelle ranskattarelle. Mieheensä eläessä hän oli jo nääntyvä vanhapiikahallinnon alla, mutta miehen kuoltua hän ei enää koetellutkaan taistella kohtaloa vastaan, vaan sai jonkin yksinkertaisen taudin ja kuoli äkkiä.

Paljas kallioseinä katseli Gloryn syntymäpaikkaa, mutta aurinko nousi vuoren yli ja kaunis virta syleili sen kylkiä. Neljännes englanninpenikulmaa virtaa alaspäin oli satama ja sen takana lahdella, jossa pienellä kallioisella saarella oli vanhan linnan rauniot, ja sen takana levisi Irlannin meri, »houkutellen laskevaa aurinkoa viipymään.» Pastorin puustellin nimi oli Glenfaba, ja siitä oli puoli englanninpenikulmaa Peel-nimiseen kalastajakaupunkiin.

Glory oli pieni punapäinen veitikka alusta pitäen, ja kaikessa, mitä hän teki tai sanoi, oli jonkinmoista vallatonta huolettomuutta. Kun hän oli kuusivuotinen, ei voinut uskoa sanaakaan, mitä hän kertoi. Hän ei vähääkään välittänyt, oliko hänen puheensa totta vai valhetta, eikä antanut pelon eikä suosion, ei palkinnon eikä rangaistuksen siihen vaikuttaa. Pastorilla oli tapana sanoa: »Minä pelkään totta tosiaankin, että lapsella ei ole mitään siveellistä omaatuntoa — hän ei näy ollenkaan voivansa erottaa oikeata väärästä.» Tämä huolestutti hänen uskonnollista tunnettaan, mutta kutkutti hänen leikillisyyttään eikä muuttanut hänen rakkauttaan. »Hän on täysi pakana — Jumala siunatkoon hänen viatonta sydäntään!»

Gloryn mielikuvitus oli suurempi kuin lapsilla yleensä. Siihen aikaan kun hän janosi lasten seuraa saamatta sitä, kuvitteli hän, että monta kappaletta häntä itseään oli olemassa eri paikoissa, ja hänen oli tapana kutsua niitä leikkimään kanssaan. Virrassa asui yksi Glory, matalikossa, missä ahvenet uivat, lähteessä oli Glory ja korkealla vuorilla oli Glory; kun oikea Glory puhui heille, vastasivat he aina. Hänen nukkinsa olivat kaikki kuninkaita ja kuningattaria, ja hänellä oli erityinen taito valmistaa omituisia, komeita valepukuja. Tuntui melkein siltä kuin hänen näyttelijätär-isoäitinsä olisi antanut perinnöksi hänelle heti syntymästä alkaen oikeuden elämään, ylellisyyteen ja rakkauteen.

Hän oli aivan kuin luotu matkijaksi. Pienimmänsä eksentrisyyden tai teeskentelyn hän osasi heti paikalla esittää. Totisen Anna-tädin otsan rypistys, hempeätunteisen Rakel-tädin hymyily, alinomaan torkkuvan lukkarin, Cornelius Kewleyn, haukotus, kaikki tuo eli uudelleen vallattomissa, veitikkamaisissa kasvoissa. Hän muisti muutamia äitinsä ranskalaisista lauluista ja kerran nähdessään katulaulajan asettui hän itse torille samalla tavoin laulamaan, mistä oli seurauksena, että aikaihmisetkin miltei polvistuivat hänen eteensä, valmiina suutelemaan häntä ja nimittämään häntä Phonodoree-keijukaiseksi. Mutta hän ei myöskään unohtanut kulkea ympäri keräämässä puolipennysiä ² palkakseen.

Kymmenvuotuisena hän oli poikatyttö, joka marssi pitkin kaupunkia kokonaisen poika-armeijan etunenässä, soittaen kimpaa hampaittensa välissä ja huiskutellen pastorin nenäliinaa hänen kävelykeppinsä päässä. Tähän aikaan hän kiipeili puihin, varasteli hedelmäpuutarhoista (tavallisesti omastaan) ja matki poikien ääntä sekä piti vääryytenä, ettei hänen annettu käydä housuissa. Mutta sen sijaan hän käytti kudottua merimieslakkia, ja hänen elämänsä tuli kuitenkin

hiukan valoisammaksi siitä, että hän käytännöllisistä syistä ja yleensä siisteyden vuoksi sai käydä valkoisessa, ruumiinmukaisessa neulotussa villaröijyssä. Sitten sattui vielä niin, että eräällä henkilöllä oli pieni vene, jota hän ei tarvinnut, ja hän kysyi eikö Glory tahtoisi sitä omakseen. Yhtä hyvin olisi voinut kysyä, eikö hän tahtonut paratiisia tai torttuja tai mitä tahansa muuta taivaallista! Tämän tapahtuman perästä käytti Glory merimiestakkia ja lakkia ollessaan merellä ja kierteli vesillä kuin hanhenpoikanen.

Kaksitoistavuotisena hän rakastui — rakkauteen. Se oli epämääräinen tunne, johon sekaantui loisto-unelmia. Koska pastori oli liian köyhä voidakseen lähettää hänet Douglassiin naisopistoon ja pastorin tyttäret liian ylpeitä antaakseen Gloryn käydä tyttökoulua Peelissä, jäi hän Rakel-tädin opetettavaksi kotona. Rakel-täti luki Thomas Mooren runoja, tiesi kaikkien kuninkaallisen perheen jäsenten syntymäpäivät ja oli muutoin lempeän romanttinen. Tästä lähteestä ammensi Glory merkillisiä tietoja unelmamaailmasta, jossa nuoret tytöt liitelevät loiston, rakkauden ja onnen päivänpaisteessa. Eräänä päivänä hän makasi selällään Peelin kukkulan kanervikkorinteellä, pää käsivarrella miettien kertomusta, jonka Rakel-täti oli hänelle kertonut. Se oli merenneidosta, joka saattoi nousta merestä ja sanoa mille miehelle tahansa »tule», ja miehen täytyi tulla — jättää kaikki ja seurata häntä. Yhtäkkiä metsästyskoiran kylmä kuono kosketti hänen otsaansa ja voimakas ääni huusi: »Siivolla, koira!» Nuori, noin kahdenkolmatta ikäinen mies säärystimet ja metsästystakki yllään astui kallion kuvetta pitkin. Glory tunsi hänet ulkomuodolta. Se oli John Storm, lordi Stormin poika, joka nykyään oli muuttanut asumaan Knockaloeen kartanoon yhden englanninpenikulman päähän ylöspäin kukkulata Glenfabasta.

Sen perästä ei Glory kolmeen viikkoon puhunut kenestäkään muusta kuin John Stormista ja hän alkoi säännöllisesti kammata tukkaansa. Hän katseli nuorta Stormia kirkossa ja sanoi Rakel-tädille, että Storm varmaan saattoi nähdä aivan hyvin pimeässä, sillä valo näkyi tulevan hänen silmiensä sisäpuolelta. Sitten häntä alkoi hävettää, ja jos joku sattui mainitsemaan John Stormin nimen Gloryn kuullen, hän punastui korvia myöten ja juoksi pois huoneesta. John Storm ei edes vilaisutkaan Gloryyn ja jonkun ajan perästä hän läksi Kanadaan. Glory asetti takakäytävän kellon Kanadan ajan mukaan voidakseen aina tietää, mitä John teki siellä vieraalla maalla, ja sitten hän unohti koko jutun. Hänen mielialansa vaihtelivat nopeasti, ja kaikki eri tunnelmat olivat valtavia ja tosia, mutta ei kulunut kuin vuosi ennenkuin hän taas rakastui, tällä kertaa kirkon sakaristossa, sievään poikaan, joka seisoi häntä vastapäätä katkismusluokassa.

Se oli englantilainen, Gloryn ikäinen poika, joka oli tullut tänne saarelle vain lupapäiviään viettämään. Toisen kerran Glory näki hänet Glenfaban pihalla pojan äidin ollessa sisällä talon isäntäväkeä tervehtimässä. Hän lyödi napsahutti pojan käsivartta ja alkoi sitten juosta pakoon poika kintereillä — alas äyrästä ja sitten ylös puuhun, jossa hän nauroi ja huusi: »Eikö se ole hauskaa?» ja poika ei voinut nähdä muuta kuin Gloryn suuret, valkoiset hampaat.

Pojan nimi oli Francis Horatio Nelson Drake, ja hän oli täyteen ladattu kertomuksia ulkomaailmasta, jossa hänen koulunsa oli ja jossa ainoat mainitsemista ansaitsevat »miehet» elivät. Tietysti hän kertoi kaikesta tuosta mitä tuttavallisimmin ja niin vakuuttavasti, että Glory vallan vaipui unelmiin. Se oli kerrassaan ihmeellinen poika, ja sopivan ajan kuluttua (noin kolmen päivän) Glory kosi häntä. Totta on, että poika ei näyttänyt kovin hurmaantuneelta tämän esityksen johdosta, mutta kun

Glory selitti, että hänelle oli vallon samantekevä, huoliko poika hänestä vai ei, ja että oli olemassa lukemattomia muita, jotka ilomielin käyttäisivät sellaista tilaisuutta, niin poikakin rupesi katsomaan asiaa toiselta kannalta ja he päättivät paeta yhdessä. Ei tosin ollut olemassa mitään erityistä syytä, joka olisi pakottanut niin suurenmoisiin hankkeisiin, mutta kun nyt kerran Glorylla oli vene, niin hänestä tuntui erinomaisen sopivalta lähteä sillä karkumatkalle.

Glory pukeutui rippihameeseensa ja komeimpiin tamineihinsa ja hiipi tapaamaan armastaan sillan alle, missä vene oli kiinni. Poika odotutti itseään puoli tuntia, kun näet hänellä oli sisaria ja kaikenlaisia muita vastuksia, mutta päästyään vihdoinkin »laivalle, laivan kannelle» hän oli varmassa satamassa. Glory oli malttamaton, poika oli levoton, eikä kumpainkaan pitänyt tarpeellisena tuhlata aikaa suudelmiin.

He sousivat ulos satamasta lahdelle, ja siellä he nostivat purjeet ja ohjasivat venheen Skotlantia kohti. Kun tämä oli tehty, kävi mieli hiukan keveämmäksi, ja heillä oli aikaa puhella tulevaisuudesta. Francis Horatio kehui työn arvoa — hän aikoi luoda itselleen nimen; Glory ei ollut aivan samaa mieltä. Nimi! no niin, ja loistavia juhlamenoja; hänestä tuntuivat matkat kuitenkin hauskimmilta Silloin he saisivat nähdä niin paljon ihmisiä ja muuta nähtävää, elleivät tuhlaisi kovin paljon aikaa työhön.

»Voi millainen *tyttö* sinä olet!» sanoi poika ylenkatseellisesti.

Glory puri huultaan, sillä tuo ei ollut hänestä mieluista. Mutta vielä kului puoli tuntia ennenkuin poika auttamattomasti pilasi asiansa. Hän oli tuonut mukanaan koiransa, rottakoiranartun, ja rupesi nimittelemään sitä kaikenlaisilla koiranimillä, hyvittellen sitä ja kehuen, että sen penikoista vielä saataisiin paljon rahaa. Sitä Glory ei

enää voinut kestää. Hän ei sinä ilmoisna ikänä voisi karata semmoisen henkilön kanssa, joka puhui niin epähienoa kieltä.

»Voi, millainen *tyttö* sinä olet!» sanoi poika taas; mutta Glory ei enää välittänyt siitä ollenkaan. Paljaalla käsivarrellaan hän yhtäkkiä oli kääntänyt peräsimen vasemmalle, aikoen ohjata veneen takaisin Peeliin, mutta tuuli oli käynyt vinhemmäksi ja aallot alkoivat kohota korkeiksi. Kun vene nopeasti käännähti, irtautui raakapuu, ja purje lerpatti avutonna mastoa pitkin. Sitten he soluivat aaltojen väliin, eikä Glorylla ollut voimia ohjata venettä pois sieltä; pojasta taas ei ollut enempää apua kuin mistä tyhjäntoimittajasta tahansa. Tyttö istui siinä valkoisessa musliinipuvussa, poika hoiteli koiraansa, yö oli yllättää heidät, ja he kiikkuivat aavalla merellä, pieni masto ja rikkinäinen purjeriepu apunaan. Mutta yhtäkkiä suuri, musta purjevene ilmaantui pimeästä, ja aikamiehen ääni huusi: »Olkaa huoleti, lapset!»

Se oli John Storm. Hän oli herättänyt nuoren tytön eloon Gloryssä ja sen jälkeen hän myöskin herätti nuoren naisen. Glory hiipi hänen turviinsa kuin lapsi sinä yönä ja seuraavan neljän vuoden kuluessa tuntui tytöstä kuin olisi hän aina samoin hiipinyt John Stormin turviin. Hän oli Gloryn iso veli, hänen herransa, hänen hallitsijansa, hänen kuninkaansa. Glory asetti hänet kauas huimaavaan korkeuteen itsensä yli, kaiken jalouden ja suuruuden keskelle. Kun hän hymyili Glorylle, niin Glory punastui, kun hän rypisti otsaansa, niin Glory tuli surulliseksi ja pelkäsi. Luullen miellyttävänsä John Stormia Glory koetti pukeutua kaikkiin taivaankaaren väreihin, mutta nuori mies moitti häntä ja käski hänen tyytyä villaröijyynsä. Glory koetti väkisinkin kammalla suoristaa punaisia kiharoitaan, mutta John Storm kertoi hänelle, että ylhäisimmätkin vallas naiset antaisivat vaikka molemmat korvansa saadakseen sellaiset

kiharat. Sen jälkeen Glory hyväili; niitä sormillaan ihailen niitä peilissä.

John Storm oli vakava luonteeltaan, mutta Glory sai hänet nauramaan koko sydämensä pohjasta. Paitsi Byronia ja »Sir Charles Grandisonia» ei Glory pastorin kirjastosta tuntenut muuta kirjallisuutta kuin Raamatun, katkismuksen ja kirkkokäsikirjan, ja näitten sisällystä hän käytti jokapäiväisessä puheessaan vallan hämmästyttävän vapaasti ja rohkeasti. Hänen suurin ilonsa oli matkia lukkaria, joka torkkuvana vastasi messuun.

Pastori: »Oi, Herra suumme avaja» (ei mitään vastausta). »Missä sinä olet, Neilus?» Lukkari (äkkiä heräten pöntössään): »Täällä, herra pastori — niin sulle kunniata veisaamme».

John Storm nauroi — nauroi vallan hillittömästi, ja silloin oli Glory sanomattoman onnellinen. Mutta kohta John läksi pois taas, kun hänen isänsä lähetti hänet Australiaan, ja valo Gloryn maailmassa sammui.

Ei maksanut vaivaa muutella takakäytävän kelloa, sillä asiat olivat toisenlaiset nyt. Glory oli kuusitoistavuotias, ja ainoa puu, johon hän nyt koetti kiipeillä, oli hyvän ja pahan tiedon puu, ja se repi häntä kamalasti. John Storm oli lordin poika, ja hänestä itsestään tulisi kerran lordi. Glory Quayle oli orpotyttö, ja hänen isoisänsä oli köyhä maalaispappi. Heidän köyhyytensä oli suloinen, mutta siinä oli sappea myöskin. Nuo alituiset pakkosäästöt puvuissa, päällystakit, joita piti kääntää, hatut, jotka olivat kauniita ostaessa, mutta joita piti käyttää niin kauan, että muuttuneet kuosit panivat ne näyttämään harakanpeläteiltä, ja sitten nuo salaperäiset, taivas tiesi kenen vaatteiden jätteet — tytön luonteen itsenäisyys nousi kapinaan tuommoisia nöyryytyksiä vastaan.

Äidin veri tyttäressä alkoi kuohua yli, ja vanhapiikahallinto, joka oli murtanut ranskattaren elämän,

oli tukahduttaa myöskin Man-saaren tytön kaavamaisuudellaan. Alituisen hän unohti ruoka-ajat, joita määrättiin auringon mukaan, ja hän saattoi nukkua mihin aikaan tahansa ja valvoa myöskin kuinka kauan tahansa. Häntä kiusasi istua juhlallisena kuin vallasneitonen, ja hänellä oli paha tapa aina silloin tällöin heittäytyä pitkälleen lattialle. Usein hän nauroi tukahduttaakseen itkua, mutta hän ei viitsinyt edes hymyillä ylhäisen rouvan typerälle jutulle, eikä välittänyt hitustakaan kuninkaallisen perheen syntymäpäivistä. Vanhat tädit rakastivat hänen sieluaan ja ruumistaan, mutta he sanoivat usein: »Mitä ihmettä siitä työstä tulee, kun isoisä kuolee?»

Ja vanha isoisä, kunnan ukko, olisi antanut elämänsä säästääkseen Glorylta pienen kivun varpaan päässä, mutta hän ei ymmärtänyt mitä ainetta tuo tyttö oli. Hänen keppihevosenaan oli riimukirjoitusten tutkiminen, joita Man-saari on täpö täynnä, ja kun Glory auttoi häntä niiden puhdistamisessa ja kopioimisessa, oli hän onnellinen kuin koulupoika. Vaikka he asuivat samassa talossa ja Gloryn makuukamari, jonka akkunat olivat satamaan päin, oli aivan pastorin ummehtuneen työhuoneen vieressä, mistä pesukamarin katto näkyi, niin pastori aina eli kaukana takanapäin kymmenenessä vuosisadassa ja Glory jossakin etäällä kahdennessakymmenenessä vuosisadassa.

Vangittu varpunen räpytteli häkkinsä seiniä vastaan.

Ennenkuin hän huomasi, pyrki hän pakenemaan tuosta vanhasta, uneliaasta paikasta, ikävöiden suureen ulkomaailmaan. Kesäiltoina hän kiipesi ylös Peelin kukkulan rinnettä ja heittäytyi kanervikkoon, missä hän ensi kerran oli nähnyt John Stormin. Siellä hän katseli, kuinka laivat nostivat ankkurinsa lahdelmassa, vanhan aution linnan muurien takana, ja hän toivoi pääsevänsä pois noilla laivoilla — pois merelle ja suuriin kaupunkiin pohjoiseen ja etelään. Mutta kohtalo pusersi hänen

olopiiirinsä yhä ahtaammaksi, eikä hän voinut keksiä mitään tietä, joka johtaisi siitä ulos. Kaksi vuotta kului ja kahdeksantoistavuotiaana häntä kalvoi se tunne, että hän oli tuhlanut puolet elämästään. Hän katseli aurinkoa, kunnes se vaipui mereen, ja sitten hän palasi takaisin Glenfabaan ja pimeisiin ilmapiireihin.

Kaikkeen oli syynä heidän köyhyytensä, ja heidän köyhyyteensä oli kirkko syynä. Hän alkoi vihata kirkkoa; se oli tehnyt hänet orvoksi; ja kun hän ajatteli uskontoa virkatoimena, tuntui se hänestä perin itsekkäältä. Jos ihminen antautui niin korkeata tarkoituspäättävään tavoittelemaan (kuten hänen oma isänsä), niin hän ei voinut ajatella itseään; hänen täytyi uhrata elämänsä ja rakkautensa ja maailma — mikä mursi aina semmoisen ihmisen. Mutta täytyihän kumminkin tässä maailmassa elää, ja mitä hyödytti hautautua ennenkuin oli kuollut?

Miten lienee ollutkaan, mutta Gloryn epämääräiset toiveet muuttuivat unelmiksi, joissa John Storm oli päähenkilönä, ja eräänä päivänä tyttönen kuuli, että John oli palannut takaisin. Hän meni sinä iltana kukkuloille. Hän nauroi ja itki, hän huusi ja juoksi, sillä eihän siellä ollut muita näkemässä kuin kalalokit. Kaikki oli juuri kuin runoissa, sillä tuolla kallion reunalla makasi John itse, aivan sen paikan vieressä, missä Gloryn oli tapana istuskella. Nähdessään hänet Glory hiljensi kulkuaan ja alkoi nyppiä kanervia ikäänkuin ei olisi nähnyt ollenkaan mitään. John kiiruhti häntä vastaan molemmat kädet ojennettuina, ja sitten Glory yhtäkkiä muisti, että hänellä oli yllään vanha kudottu röijy, punastui korvia myöten ja oli melkein tukehtua häpeästä. Vähitellen hän elpyi taas ja puhella lörpötti kuin myllynratas, ja sitten hän rupesi pelkäämään, että John ehkä luulisi hänen olevan hämillään muista syistä; siksi hän taas rupesi nyhtämään kanervia ja selittämään miksi hän punastui. John ei nauranut. Omituisesti hymyillen

sanoi hän syvällä äänellään jotain, joka melkein jäädyytti veren Gloryn suonissa.

»Minä tulen itse tästälähin olemaan köyhä. Olen riitaantunut isäni kanssa, Glory. Minä menen kirkon palvelukseen.»

Se oli kova isku Glorylle, ja aurinko laskeutui äkkiä. Mutta häkin ovet se kumminkin avasi. Kun John Storm oli saanut apulaispapin paikan Lontoossa ja hänet oli vihitty papiksi, kertoi hän Glenfabassa, että hänen toimiinsa m. m. kuului sielunhoito eräässä suuressa West Endin sairaalassa. Tästä Glory keksi pakokeinon. Hän tahtoi ruveta sairaanhoitajattareksi. Se oli helpompi sanoa kuin tehdä, sillä sairaanhoito oli muodissa ja Glory oli kolme vuotta liian nuori. Suurella vaivalla hän hankki luvan päästä kokelaaksi, ja vielä suuremmalla vaivalla hän sai isoisän hellän pelon poistetuksi. Vanha pastori tyyntyi vihdoinkin kuullessaan, että Glory tulisi samaan sairashuoneeseen, jossa John oli pappina, ja matkustaisi Lontooseen yhdessä John Stormin kanssa.

III.

Rakas oma isoisä ja kaikki Glenfabassa! — Täällä minä nyt olen vihdoinkin, rakas isoisä, toivioletkeni päässä, ja ehtoosta ja aamusta on tullut ensimmäinen päivä. Nyt on kello yksitoista illalla, ja minä olen menossa nukkumaan omassa pikku huoneessani Martan Viinitarhan sairashuoneessa, Hyde Park, Lontoo, Englanti.

Kapteeni oli oikeassa. Aamu oli raitis kuin hänen imartelunsa, ja ennenkuin oli päästy etäälle niemen ohi, makasivat useimmat matkustajat Man-saaren kolmen koiven³ tavoin pitkällään siellä täällä. Minä kun olin vanha merimies, en ruvennut sairaaksi ollenkaan, vaan läksin hyttiini, makasin hiljaa vuoteellani ja tuumailin suuria asioita. En mennyt kannelle ennenkuin tulimme Merseyvirralle. Silloin kaikki matkustajat olivat ylhäällä ja he olivat sen näköisiä kuin hapan kirnupiimä, joka on valunut ulos kirnusta.

Miten komea näköala sieltä oli! Laivat, telakat, tornit ja kaupunki! Minä tuskin saatoin hengittää jännityksestä, kunnes pääsimme laivasillalle. Herra Storm asetti minut vaunuihin, ja saadakseni kokemusta minä tahdoin itse maksaa oman osani. Tietysti hän koetti pettää minua; mutta nainen on nainen, eikä se onnistunut. Kun olimme saapuneet Lime Streetin asemalle syöksyi eteemme — kantaja. Hän kantoi minun kirstuni päänsä päällä (kevyesti kuin korvasienen), ja kun olin ostanut piletini, saattoi hän minut junaan herra Stormin mennessä ostamaan sanomalehtiä. Kantaja oli niin ystävällinen minulle, ventovieraalle, että saatoin huoletta heittää

vastuunalaisuuden kohtalon niskoille ja annoin hänelle kuusi penceä. ⁴

Rautatievaunussa istui paitsi meitä kaksi vanhaa naista, ja me kuljimme pikajunalla. Se oli äärettömän hauskaa, aivan niinkuin olisi syössyt kohti ankaraa lounaistuulta Contraryn vuorilta. Mutta ensimmäinen osa matkasta oli kamala. Tunneli pani minut melkein huutamaan. Liverpoolissakin oli sumuinen päivä, ja koko matkan Edge Hilliin sai juna puhaltaa varoitusvihellyksiä meluten kuin muurinsärkijä. Minun hermoni olivat piinapenkillä. Siksi käytin hyväkseni vaunujen pimeyttä ja aloin laulaa. Se tyynnytti minua, mutta saattoi vanhat neidit miltei hupsuiksi kauhusta. *He* huusivat, en minä; ja juuri kun minä pyysin Kaikkivaltiaalta hiukan apua tässä manalan kidassa, tulimme yhtäkkiä ulos vallan ehyinä. Toinen tunneli oli edessämme vielä ennenkuin saavuimme Lontooseen. Tunnelit ovat tietysti ne kiirastulet, joitten läpi täytyy kulkea ennenkuin pääsee noihin ihmeellisiin kaupunkeihin. Mutta jos minulta olisi kysytty neuvoa *litaniaa* tehtäessä («Äkillisestä kuolemasta varjele meitä, oi Herra»), niin olisin luetellut siinä myöskin tunneleissa matkustavat.

Te ette koskaan ole aavistaneet, millainen ääretön tyhmeliini *Glory on!* Minä olin niin kiihkeän kiihkeä näkemään Lontoota, että tullessamme lähelle en voinut nähdä mitään, kun näet vettä alkoi tihkua silmäluomien alta. Kun ensi kerran tulee suureen, mahtavaan kaupunkiin, tuntuu kuin astuisi majesteetin eteen. Taivas varjelkoon minua vain sellaisesta tutisemisesta silloin kun minut nimitetään kuningattaren hovilaulajattareksi!

Taivas! millainen pauhu ja hälinä! Aivan kuin sata miljoonaa paarmaa olisi surisemassa hiljaisena syksyiltana. Lähemmin tarkastaessa on se kuin kaliseva, koliseva Baabelin torniyhtiö. Äänten humina, sekava jyry, hirveä

sekasorto — kÄrryjÄ, vaunuja, omnibusseja sikin sokin — tuo kaikki saattaa ihmisen vallan uskonnolliseksi ja panee kylmÄn karsimaan selkÄrankaa. Voi millainen silmÄneula heinÄsuovassa tyttöraukka on tÄällä, ellei kukaan ylhÄältä kÄsin pidÄ hÄntÄ silmällä!

Kerro Rakel-tÄdille, ettÄ Lontoossa kÄytetÄän toisenlaisia hattuja — pienempiÄ edestÄ — ja sano, ettÄ jos minÄ nÄen kuningattaren, niin kyllÄ kerron kaikki tarkkaan.

Me tulimme sairashuoneeseen vasta yhdeksÄn aikaan, joten en ole nÄhnyt paljoa siitÄ vielÄ. Taloudenhoitaja antoi minulle teetÄ ja sanoi, ettÄ voisin kÄydÄ katselemassa taloa, koska minua ei vaadittaisi työhön ennenkuin aamulla. Tunnin ajan minÄ siis kuljeskelin osastosta osastoon kuin vaeltava juutalainen naishahmossa. MikÄ hiljaisuus! MinÄ pelkÄän, ettÄ tÄmÄ sairaanhoito kÄy pelkÄksi tuppisuutyökseksi. Ja nyt minÄ menen levolle — en juuri kotiikÄvÄn murtamana, mutta noin »hiukkasen vain kaivaten kaikkia». Huomisaamuna minÄ herÄän uusiin ÄÄniin, uusiin nÄkyihin, ja kun vedÄn ylös uutimeni, nÄen kadut, joilla rattaat vÄsymättÄ pyörivÄt ja ratisevat. Silloin minÄ ajattelen Glenfabaa, jossa lintuset laulavat ja leikkivÄt.

Terveiseni koko saarelle. Sano, ettÄ minÄ rakastan kaikkia yhtÄ paljon nyt Lontoon neitosena kuin ennen pelkkÄnä maantyttönÄ, ja sano, ettÄ sitten, kun minusta tulee kuuluisa nainen ja koko Englannin katse on kiinni minussa, minÄ tulen takaisin korvaamaan sen vahingon, ettÄ he nyt saavat olla ilman minua. MinÄ kuulen nyt kuinka isoisÄ sanoo: »Herra siunatkoon millainen se tyttö on!»

Glory.

J. K. MinÄ en ole sanonut paljoa herra Stormista. HÄn jätti minut sairaalan ovelle ja meni kirkkoherransa kotiin, sillä hÄn tulee asumaan siellä, kuten tiedÄtte. Tiellä minÄ tuhlasin hÄnelle paljon kauniita runoja, tietysti

rakkaudesta. Kun vanhat neidit menivät pois rautatievaunusta, kysyin minä noin sattumalta huvittiko häntä puhua rakkaudesta, mutta hän sanoi ei, sillä se oli näet pyhyiden pilkkaamista. Rakkaus on liian pyhää, se on jonkinmoista uskontoa. Joskus se tulee aavistamatta, joskus se hehkuu kuin tuli tuhkan alla, joskus se on hyvä enkeli, joskus se on perkele, joka panee ihmisen tekemään ja sanomaan kaikenlaista, jäädyttäen elämän talvea kylmemmäksi. Mutta minä sanoin hänelle, että rakkaus on suloista ja mitä uskontoon tulee, ei ole olemassa mitään taivaan alla, jota voisi verrata kauniin ja kunnan nuoren miehen rakkauteen kauniiseen ja kunnan tyttöön, kun mies uhraa kaikki tytön tähden, ruumiinsa, sielunsa ja kaikki mitä hänellä maailmassa on. Minä luulen, että John Stormin mielestä tuossa puheessa oli jotain perää, sillä vaikkei hän sanonut mitään, oli hänen loistavissa silmissään omituinen valo, ja minä ajattelin, että ellei hän rupeaisi papiksi, niin — mutta mitäpä siitä. Hyvästi, rakkaat.

IV.

John Storm oli lordi Stormin (perinnöllisen päärin) poika ja Englannin pääministerin, Erinin kreivin veljenpoika. Kaksi vuotta ennen Johnin syntymää olivat veljekset riitaantuneet naisen tähden. Se nainen oli Johnin äiti. Hän oli mennyt kihloihin nuoremman veljen kanssa ja jälkeinpäin rakastunut vanhempaan veljeen. Omantunnon ääni kielsi häntä rikkomasta kihlausta, ja hän totteli sitä. Sitten omatunto asettui yhteiskunnallisten lakien puolelle ja käski rakastavia eroamaan. Senkin he molemmat tekivät. Mutta tyttö-raukan oli helpompi erota elämästä kuin rakkaudesta, ja paettuaan uskonnon turviin taistelusta aviovelvollisuuksiensa ja alkuperäisen rakkautensa välillä hän synnytti lapsen ja kuoli. Hän oli tyhjältä nousseen rikkaan pankkiirin tytär, jolle oli opetettu, että avioliitto ja rakkaus olivat kaksi eri asiaa. Hän vaihtoi rakkautensa arvonimeen, ja se kauppa toi hänelle kuoleman.

Hänen miehensä ei milloinkaan kiintynyt häneen. Lordi Stormin puolesta heidän avionsa oli ollut aivan itsekäs liitto, solmittu siksi, että hän toivoi itselleen perillistä, jotta hän siten perustamalla perheen saisi parannetuksi oman epäsuotuisan asemansa nuorempana poikana. Mutta synti avioliiton peruslakia vastaan, joka sanoo että tuon liiton tulee perustua rakkauteen, tuotti nopeasti koston.

Kuullessaan, että vaimo oli kuollut, tuli vanhempi veli hänen hautajaisiinsa. Iltaa ennen tuota päivää tuntui aviomiehestä vaikealta se, että hän oli sillä tavalla käyttäytynyt. Hän ei tosin koskaan ollut antanut aihetta skandaaliin, mutta hän ei liioin milloinkaan ollut peiteltyt,

ei edes poikansa äidiltä, syitä avioliittoonsa. Vaimo-raukka oli kuollut, mies oli ainoastaan pitänyt huolta siitä, että vaimon myötäjäiset oli maksettu, ja rakkauden ääni oli koko ajan vaiennut. Tuommoisten aatosten vaivaamana käyskenteli mies kaiken yötä huoneessaan ja aamun sarastaessa hän läksi kuolinhuoneeseen katsellakseen vainajan kasvoja vielä kerran. Avatessaan oven kuuli hän puoleksi tukahdutettuja huokauksia. Joku oli kumartunut vaaleitten kasvojen yli itkien kuin mies, jonka sydän on murtunut. Se oli veli.

Siitä päivin lordi Storm piti itseään vääryyttä kärsineenä henkilönä. Hän ei ollut milloinkaan välittänyt veljestään, ja nyt hän kokonaan päätti masentaa hänet. Hänen poikansa saisi sen tehdä. Poika tulisi kreivikunnan perilliseksi, sillä kreivi ei koskaan ollut mennyt naimisiin. Mutta tuommoinen myöhäinen kosto oli kovin mitätön. Kreivi oli antautunut valtiomiesuralle ja hänen nimensä alkoi tulla tunnetuksi. Lordi Storm ei ollut osannut käyttää tilaisuutta hyväkseen, vaikka hänet tosin oli kutsuttu ylähuoneen jäseneksi, mutta hän aikoi kasvattaa poikansa niin, että tämä häikäisisi koko maailman.

Siksi uhrasi isä koko elämänsä poikansa kasvatukseen.

Tavallinen kasvatus oli hänen mielestään periaatteeltaan väärä. Koulut ja opistot ja klassikoiden tutkiminen oli hullutuksista hulluinta, siitä ei ollut vähintäkään hyötyä elämälle. Matkustaminen, se oli suuri opettaja. »Sinä saat matkustaa vaikka aurinkoon asti, sanoi hän. Siksi kuljetettiin poikaa halki Europan ja Aasian, missä hän oppi hiukkasen hyvin monia kieliä. Hän oli isänsä alituinen toveri, ja menipä isä minne tahansa, sai poikakin tulla mukaan. Sovinnaissiveellisyys on illettävää. Kotikasvatuksen päätarkoituksena oli aina ollut, niin arveli lordi, lasten pitäminen jos mahdollista täydellisessä tietämättömyydessä elämän tärkeimmistä seikoista ja toiminnoista. Mutta se ei

ollut mahdollista, ja siitä syystä masentuminen, teeskely, valhe ja salaiset synnit olivat puolen ihmiskunnan kirouksena. Siksi vietiin poika Kreikan ja Intian temppeleihin ja myöskin länsimaitten huvipaikkoihin. Ennenkuin hän oli täyttänyt kaksikymmentä vuotta, oli hän nähnyt jonkun verran miltei kaikkea, mitä maailmassa on olemassa.

Kun piti ruveta ajattelemaan Johnin tulevaisuutta, oli Englannilla juuri huolia siirtomaistaan. Nuo laajat alueet toisella puolen merta tahtoivat itse hoitaa omat asiansa. Silloin syntyi »brittiläis-pohjois-amerikkalainen sopimus», ja se antoi lordi Stormille aiheita ryhtyä toimintaan. Hänen veljensä, kreivi, koetti puoltaa rajoitettua itsehallintoa kruunun siirtomaille, mutta John Stormin isä keksi rohkean tuuman. Hän tahtoi nimittäin jakaa koko valtakunnan, yhdistetyt kuningaskunnat siihen luettuina, eri valtioihin, joilla kullakin oli oma itsehallintonsa. Siitä syntyisi »Ison Britannian Yhdysvallat.»

Se oli oleva John Stormin valtio-oppi, ja sitä tarkoitusta varten asetti lordi Storm Man-saarella kuntoon talon, missä hän aina voisi pitää nähtävänään suunnitelmansa pienoiskoossa. Sinne perustettiin toimisto, jonka piti hankkia selko kaikista seikoista, joita John tulisi tulevaisuudessa tarvitsemaan. Sanomalehtiä tuli tuohon yksinäiseen tyyssijaan kaikista maailman ääristä, ja lordi leikkasi irti joka palasen, joka koski tätä ainetta. Hänen kirjastonsa oli tomuinen huone, jonka seiniä peitti suuri määrä ruskeita paperikääröjä, ja jokaiseen niistä oli kirjoitettu jonkun siirtomaan tai kreivikunnan nimi.

»Siihen menee kaksi ihmispolvea, poikaseni, ennenkuin se on toimitettu, mutta me muutamme Englannin historian.»

Viisikymmenvuotisena hänen tukkansa oli lumivalkea ja hänen päänsä oli kuin suuren yökön.